UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato in primam Digesti Veteris Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

Alienatione iudicij mutandi causa facta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96393

Visual Library

defenditur:ꝛ tūc nō pōt dici, ꝙ videat̃ petitū ꝑ li.c. te. nec ꝙ vi-
deat̃ executio facta. Qð apparet, qꝛ ꝑ hoc nulla p̃ſcriptio inter
rūpit̃, vt hic no. in gl. Qñqꝫ fit miſſio in poſſ. ex p̄mo decreto, qꝛ
nō ſoluit̃, cū petit̃ executio inſtrumēti, ſecūdū formā ſtatutoꝛuꝫ
Italie, q̄ volūt, ꝙ inſtrumēta habeāt executionem paratā, ſicut
ſnīa. tūc ꝓcedit dubiū, qꝛ executio cepta eſt, nō autē ꝑfecta, ſta-
3 tutū autē req̄rit, qð ſit ꝑfecta. Pro huius ergo † declaratiōe ha
bemus videre, qñ aliqd dicat̃ eſſe factū. Ad cuius euidētiā eſt
ſciendum, ꝙ quedā ſunt q̄ habēt certā formā, vt dom⁹, q̄ cōſiſtit
ex ſolo, parietib⁹, ꝛ tectoꝛ: ꝛ tūc dicit̃ ꝑfecta, cū habeat ðbitā foꝛ
mā. l. ſi is q. §. q̄dā. ſ. ad leg. Falc. Quedā ſunt, q̄ nō habēt certā
formā limitatā, vt mur⁹, itē fouea, q̄ magna, ſiue parua dicit̃ fo
uea. in iſtis dicit̃ factū, eo ipſo, ꝙ eſt aliquod ceptū. l. rei appel-
latio §. opere. de verb. ſig. ꝛ l. ſtipulatio. §. opus. de op. no. nun.
d ad ꝓpoſitū, ᵈ executio nō hꝫ certā formā. Qñqꝫ enim fit capiē
do ꝑſonā, ꝛ detrudēdo in carcerē. l. j. q bon. ced. poſ. Qñqꝫ fit ca
piēdo pecuniā, ꝛ ſolutionē: qñqꝫ vno modo, qñqꝫ aliter ꝛ ideo ſi
eſt factū aliqd de executiōe, verū eſt dicere, ꝙ executio eſt facta.
Pro hoc d. l. rei appellatio. §. opere. Pro hoc optime l. ꝛ ſi non
ſunt. §. quid ergo. de auro ꝛ argē. leg. ergo ſi eſt facta miſſio ex
primo decreto, dicitur facta executio.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Preſcri. xxx. an. Vide Fel. i c. illud. ðſi. ſexta conclu-
ſio. de preſcrip.
* CLAVD. ¶ Vt dicā ſ. Pro qua facit gl. in c. cupiētes. § ꝙ ſi ꝑ
xx. dies. in ðb. opponētes. de elec. li. vj. quam allegat Alex. poſt
Imol. in l. ſi finita. §. Iulianus. ſ. de dam. infec. Areti. in l. qui an
te. ſ. de verb. oblig.
b ALEX. ¶ Per rōnē. Adde gl. ꝛ doc. i l. vt ꝑfecti⁹. C. de annal.
excep.
c ALEX. ¶ Ad q. Vide Bar. in l. cū notiſſimi. in p̄n. C. de p̃ſcrip.
xxx. an. ꝛ in l. ij. §. ſi. de vſu. ꝓ emp. ꝛ in hac no. q. melius loquitur
Bal. ꝛ clarius in l. conſentaneū. in ſi. C. quo. ꝛ quando iud.
d ALEX. ¶ Ad propoſitū. Vtrū ꝑ miſſionē ex primo decreto
dicit̃ facta executio? ꝑ Bal. in d. l. conſentaneum. in fin.

LEX XL.

* **SI qua militi.** Militi militanti tempus accuſatiōis nō currit.* h. d. Et hic vides caſum, quo magis ſubuenitur abſenti, quam minoꝛi, vt l. auxilium. ſ. de mino.

ADDITIO.

* CLAVD. ¶ Currit. Et ꝙ ħ dicit̃ i tēpoꝛe dato a lege, idē eſt de
tempoꝛe dato a iudice, ita tenet gloſſ. in c. licet in beato, quam
ibi commendat.

§. Quo de eo tempore. Abſens cā neceſſaria tātū, reſtituit̃. h. d. Vt
ſic, Deportat⁹ reſtitut⁹ hꝫ bñficiū huius edicti, ꝓ eo tēpoꝛe, q̄
bonis caruit. h. d. ¶ Quē caſum nota, ꝛ intellige hūc §. ſi nō po-
tuit dimittere ꝓcuratoꝛē, vel dimiſit, ꝛ mortuus eſt ſcðm diſtin
a ctionē l. Papin. ſ. de min. ¶ Opp. ꝙ interim bona nō erāt ſua. ᵃ
Sol. qdā itelligūt hūc §. i relegato, q tenebat bona: ꝛ ſic nō fiat
hic diſtinctio, vtrū retineat bona, vel nō, vt no. i l. ſi. ſ. de in iteg.
reſt. ꝛ huic cōſonat tex. q ðt bona adēpta nō erant. Sed iſta lec.
nullū hꝫ dubiū. Preterea facit in ꝯͥriū iſte tex. ibi, q̄ in inſula, ꝛ
ſic loquit̃ de deportato, ꝛ qð infra dixit, nō erāt adēpta, itelligo
qð erāt publicata ipſo iure, ſꝫ nō erāt icoꝛpoꝛata, ſed per aliuꝫ
poſſeſſa, vnde reſtituuntur bona, vt hic. Et ſic facit pro banni-
tis, qui rebanniuntur. quod no.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Nō erāt ſua. Et hic eſt gl. qð deportato ꝑ ſnīam poſ
ſunt reſeruari bona, de q̊ ꝑ Bal. i l. iij. C. ſi pen. appel. moꝛs iter-
ue. in l. j. C. de fideiu. An aūt poſſint illi dānato reſeruari alia iu
ra, vt factio teſtamēti, ꝛ poſſe ꝯficere inſtrumēta, vide Bald. i l. ꝛ
militib⁹. C. ð te. mil. poſt Cy. Bar. ꝛ Bal. Adde an iudex poſſit
reſeruare notario damnato de falſo, poteſtatem conficiendi in-
ſtrumenta? Bar. conſil. clxj.

LEX XLI.

SI quis Titio. Abſenti reſtituit̃ actio cuꝫ onere ſuo. hoc dicit. ¶ No. hic vnā glo. que facit ad queſtionem de eo, q ſtat in ſtudio, non vt ſtudeat, ſed vt habeat fructus beneficioꝛum ſuoꝛum, vt non debeat habere.

LEX XLIII.

SI quis ſtipulatus. Sicut actio amiſſa reſtituitur, ita actio non nata per in integrum reſti. inſtituitur. h. d. quem caſum no.

LEX XLIIII.

IS qui. Summat ſeipſaꝫ: ꝛ gloſſa. ponit exēplum quā nota, ꝛ bñ, qꝛ limitat̃ tota lex.

LEX XLVI.

QVi Reipublice. Abſens ꝯ abſentē reſtituit̃. h. d. No. gl. q ðt ħ. ꝙ p̄uilegiat⁹ reſtituit̃, ſeu admittit̃ ꝯ p̄uilegiatū. ¶ Opp. de l. verū. §. ſi. ſ. de mino. Sol. nō eſt verū ħ, ꝙ p̃ſcribēs ſit p̄uilegiat⁹: qꝛ ſola abſentia nō eſt cā p̄uilegii, ſed abſentia cū leſiōe. Preſcribēs ergo, lꝫ ſit abſens, non leditur ſic nō eſt p̄uilegiat⁹, ꝛ ſic nō reſtituit̃, de q̄ ꝑ Cy. i l. qð tēpoꝛe. C. de reſti. mil. in vlt. q. ꝛ in aut. quas actiones. C. de ſa. ſan. eccl. quod no.

De alienatione iudicii mutandi
cauſa facta. Rubrica vij.

LEX PRIMA.

1 ☞ Expenſarum in condemnatione quando debeat haberi ra-
tio, ꝛ quid in ceteris damnis.
2 Diſcuſſio nō fit, qñ ag. t vigoꝛe hui⁹ edicti, ꝯ tertiū poſſeſſoꝛē.
3 Alienatio quando eſt facta in clericum, videtur facta cauſa iudi
cij mutandi, ꝛ habet locum hoc edictum.

OMnibus. Iuriſcōſult⁹ p̄mo cōmēdat edictū. Scðo ponit mētē edicti, ibi, ꝛ cū intelligeret. Tertio incipit exponere edictū. ibi, itaqꝫ. ꝛ hoc intēdit. Qui rē alienat, cā mutādi iudiciū actoꝛi ad intereſſe tenetur. h. d. ¶ Opponit̃, ꝙ debeat habere locū cōſtitutio C.
ne lic. pot. Sol. hic alienauit reus, ibi actoꝛ. Certe an iſtud edi-
ctū habeat locū actoꝛe alienāte, dicā. ſ. eo. l. pen. ꝛ fin. vbi de hoc
eſt caſus. ¶ Itē opp. ꝙ iſtud edictū, ſeu actio in factū, ex eo nō
habeat locū, nā vict⁹ victoꝛi cōdēnat̃ in expēſis. l. ꝓperandū. §.
ſin autē. de iudi. Sol. gl. multū notabiliter, ꝛ ibi loquit̃ de expēſis
a litis, hic ēt de aliis dānis. ᵃ Quā ſolutionē mirabiliter nota. Tra-
b nsit enim ᵇ iſta gl. ꝛ Doc. nihil dicūt circa eā, ꝙ † ꝑ officium iu
1 dicis, ꝑ qð fit cōdēnatio expēſaꝝ, nō habet̃ ratio de aliis dānis.
Alio modo pōt ſolui, qꝛ qñqꝫ vict⁹ releuat̃ ab expenſis, qꝛ for-
te habebat iuſtā cauſam litigādi. l. q ſolidū. §. ēt. ſ. de leg. ij. Quando-
que ꝓpter ꝯtumaciā actoꝛis, ꝛ loquit̃ l. ꝓperādū. ꝯ glo. vt tenet
in l. ſancimus. C. de iudi. ꝛ l. non ignoꝛet. de fruc. ꝛ lit. expen. ꝛ ſic
c poſt ſumpt⁹, ꝛc. Sol. Qñqꝫ ᶜ expenſe reſtituunt̃ rōne contuma
cie, tūc habet̃ rō ceteroꝝ dānoꝝ. d. l. ſancimus. Qñqꝫ rōne re-
tardati ꝓceſſus, ꝛ tūc idē, vt d. l. nō ignoꝛet. Qñqꝫ rōne victo-
riae tātū, ꝛ tūc habet̃ rō de expenſis litis, vt d. l. ꝓperādū. ꝛ ita lega-
d tur iſta gl. Vel aliter ᵈ poſſumus dicere, ꝙ leges ꝯtrie loquuntur
in dānis circa ꝑſonā, qꝛ fuiſſet lucrat⁹ ex operib⁹ ſuis, q̄ nō fecit,
qꝛ habuit intereſſe litis: lex iſta loquit̃ de dānis circa res con-
tingētib⁹: ꝛ ideo notab. gl. ðt in aliis reb⁹. ꝛ facit ſ. eo. l. iiij. §. ex
¶ Opp. ꝙ alia rōne iſtud edictū nō habeat locū. Nā habeo actionem
lē in rē ꝯ alienātē, quaſi dolo deſierit poſſidere. l. is q dolo de-
parē. ſ. de reg. iur. Sol. ðt gl. magis intereſt mea cōſeq rē, quam
cōſeq rei eſtimationē: ideo ꝓpter iſtud intereſſe, qð eſt vltra,
ponit̃ iſtud edictū. Sed tūc inſtat̃, qꝛ ꝓpter illud plus poſſum
iurare in litē ꝯ doloſuꝫ. l. q reſtituere. de rei ven. ꝛ l. in actionibus.
de in lit. iur. Dicit gl. certe iudex taxabit. l. arbitrio. §. ſ. de do-
lo. Iſta nō videt̃ ſufficiēs ſolu. qꝛ ēt in rei vēdicatiōe ſi volo cō-
gere ꝓbare intereſſe, ꝛ nō iurare in litē, ad hoc, vt iudex non taxa-
ret, poſſum facere, vt no. in l. q reſtituere. ſ. de rei ven. Dicendum
2 eſt ergo † ꝙ in iuramēto in litē nō habet̃ rō, niſi de eſtimatione
rei ꝓ quāto qs nollet carere. l. videamus. § j. de in lit. iur. ſed in
hac actiōe habet̃ rō intereſſe extrinſeci cuiuſcunqꝫ damni, ideo
iſtud edictū eſt neceſſariū. ¶ Opp. C. ne li. pot. l. j. Sol. ibi quando
actoꝛ alienat, hic qñ reus. Vnde qñ alienatio fit ex parte acto-
ris, vtrū habeat locū iſtud edictū? dicā i l. ſi. ſ. eo, vbi eſt caſus.
¶ Querit gl. qñ agit̃ vigoꝛe huius edicti, vtrū debeat precedere
diſcuſſio ꝯ poſſeſſoꝛē. Plac. ꝙ ſic. l. iiij. §. ex qb⁹. ſ. eo. Gl. dicit con
triū: qð dictū gl. dꝫ intelligi, qñ intereſſe eſt euidēs, diſcuſſiōe
facta: vt puta res eſt vſucapta ab emptoꝛe, vel ille alius poſſeſ-
ſoꝛ nō reperit̃, vel eſt i partib⁹ valde remotis. Vnde ius agēdi
3 eſt euidēter difficile. ¶ † Vltimo no. ꝙ Canoniſte dicūt, ꝙ quando

c do ſit alienatio in clericũ: [c] videtur nobis cõſtitui durior ad-
uerſarius, ꝛ vt̃ facta cã mutandi iudicium, q2 non poteſt conue
niri ſub iudice noſtro, ꝛ h3 locum iſtud edictũ, vt extra eo. c. j.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ De aliijs dãnis. No. mirabilẽ gl. ꝙ ꝑ officiũ iudicis,
per quod ſit condemnatio expenſarum, habeatur rõ de aliijs dã
nis. Et adde ꝙ no. gl. in c. finẽ litibus. ð dol. ꝛ cont. ꝛ ibi omnino
ꝑ Ant. adde Bar. in l. eum, quem temere. ſ. de iud. ꝛ Bal. in l. ſan
cimus. C. de iud. ꝛ appellatione expenſarum non veniunt dãna.
Bal. in l. terminato. in ſi. C. fruc. ꝛ lit. ꝛ expen.

b AND. BARBA. ¶ Innuit enim iſta gl. Secundum illud dictũ,
conſulo nunc Mutine. vide no. Ant. in c. finez litibus. de dolo
ꝛ contu. vbi iſtud dictum refert, ꝛ ſequitur ibi Abb. facit dictũ
Spe. in ti. de expen. §. j. ver. quid ſi victor artifex. ꝛ Jo. An. ibi.
vide Cyn. in d. l. ſancimus. Uide Alex. l. edita. C. de eden.

c ALEX. ¶ Sol. q̃nꝙ. L3 Ang. videat tenere 3rium, ꝛ male in
l. ſi finita. §. Julianus. ꝛ ibi dixi poſt Bar. de dam infec.

d ALEX. ¶ Uel aliter. Not. intellectum ad l. ꝑperadũ. §. ſi autẽ
alterutra. ꝛ in l. ſancim⁹. C. ð iud. adde Bar. ꝛ alios poſt gl. ibi,
in l. j. §. ſi. ſi quis ius dicenti. ꝛ in l. non ignoret. ꝛ in l. eum, quem
temere. ſ. de iud. ꝛ per Bar. per illũ tex. in l. ſi procurator. ſ. rẽ
rat. ha. ꝛ Pau. de ca. Tu omnino vide Ant. in c. finem litibus.
de dolo ꝛ contu. vide tamen Bal. in l. ſancimus. in vij. q.

e ALEX. ¶ Alienatio in clericum. Uide Cyn. ꝛ Bal. in l. qui ſti
pẽdia. C. de ꝑcu. vbi dicũt, ꝙ p̄ſumit̃ fraus eo ipſo ꝙ ceſſio eſt
facta clerico, vel potentiori. ꝛ Bal. in l. ꝑ diuerſas. in j. q. C. mã
da. ex hoc no. ꝙ ſi alienaret̃ i talez perſonam, cũ qua cã deberet
neceſſario cõpromitti vigore ſtatuti idem eſſet, forte cum non
poſſet conueniri ſub iudice. Cogita tamẽ ꝛ facit qð in ſimili no.
Bar. ſ. l. p̃xi. §. opus. Et pro dicto Bar. hic, facit gloſſ. in l. ij. in
princ. qui ſatiſ. cog. ꝛ vide ſ. eo. l. item. §. ſi. ¶ Adde ꝙ Ro. con.
ð xviij. dicit de mente Hoſt. Inn. ꝛ Spe. ꝙ ceſſio non põt infrin
gi eo ſolo, quia facta in clericum, licet fiat fraude, ꝛ ſimulate. Et
hunc dicit eſſe intellectum c. ij. de alie. iu. mut. cauſa facta.

LEX III.

1 ☞ Donãtes res, ſuꝑ quibus dubitant moueri controuerſiaz,
pijs locis, tenentur hoc edicto. quia pie cauſe fauetur.

Quia ꝛ ſi. §. Sed ꝛ ſi homi-
nem. Qui alienando facit cauſam fauorabiliorem ex
parte ſua, tenetur hoc edicto. h. d. ¶ Not. iſtum ca-
a ſum, [a] vt dixi in ſummario. Et ſic † facit contra eos; qui res,
1 de quibus ſperant controuerſiam, donant in cauſam piam: q2
durior ſit conditio aduerſarij. Quoniam iudices fauẽt cauſis
pijs, ꝛ perſonis religioſis. l. ſunt perſone. in ſi. de religio. S3 q̃-
ro, quomodo ſcietur iſtud intereſſe: ſi enim preceſſit diſcuſſio
contra poſſeſſorem, hoc eſt, contra iſtuz manumiſſum, aut actor
vincet, ꝛ ſua non intereſt, q2 pretor nõ fauit libertati. Aut ſuc-
cubuit, ꝛ tunc etiam ſua non intereſt, q2 apparet ipſuz nõ fuiſſe
dominum. Sol. Potes dicere, ꝙ antequam fiat diſcuſſio, ſtatiz
facta manumiſſione, põt perpendi intereſſe, videlicet quantum
minus valet illa actio, q2 ſeruus manumiſſus eſt. l. j. §. ſi heres.
ſ. ad Treb. Et idem intelligas in caſibus, in quib⁹ alienatio ſit.
Et ſic non erit neceſſaria diſcuſſio, vt ſ. dixi, ſecundum glo. Uel
dic, ꝙ eg. t contra ſeruum, ꝛ ſuccubuit, cum ſemiplene ꝓbaſſet ð
iure ſuo, ita ꝙ ſi cõtendiſſet cum alio, qui ſe dominum diceret ſi
bi fuiſſet delatum iuramentum: ſed quia contendebat cum eo, q
erat in quaſi poſſeſſiõe libertatis, ſuccubuit, quia pretor fauet
libertatibus, ꝛ ſic apparet intereſſe.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Caſum. Et arg. huius §. dicebat Bar. l l. j. §. j. in ſi. ſ. ð
ap. vnum no. verbum, dic vt ibi.

1 ☞ Alienatione quot modis fiat deterior cõditio noſtra.

a §. Item ſi locum. [a] Primo vidiſtis quãdo in
tereſt noſtra alienationez fa
ctam non eſſe ratione perſone, in qua facta eſt alienatio: q2 forẽ
ſis rixoſus videtur potẽtior. Item, quando intereſt noſtra rõ
ne rei alienate, q2 in cauſaz fauorabiliorem: nunc loquitur, quã
do intereſt noſtra ratione nature actionis, ꝛ breuiter hoc intẽ
dit, Si actio contra eũ, cui facta eſt alienatio, cõpetit in minus.
1 alienator hoc edicto tenetur. h. d. Et ad euidẽtiam premitte, †
ꝙ q̃nꝙ per alienationem ſit deterior conditio noſtra ratione
perſone, in quam facta eſt alienatio. l. j. ꝛ ſeq. ꝛ l. or etiam. in p̃n.
ſ. eo. Q̃nꝙ ſit deterior ratione rei alienate in fauorabiliorem
cauſam, vt in preceden. §. Q̃nꝙ ſit durior ratione nate actio-
nis, que eſt contra eum, cui facta eſt alienatio, cui cõpetit in mi
nus: ꝛ tũc loq̃t iſte §. Q̃nque cõtra eum, cui facta eſt alienatio,
competit in nihil, ꝛ tunc loquitur ſequens §. ¶ Opp. ꝙ etiam
cõtra alienãtem datur interdictum, quod vi aut clam. Uñ vi
detur obſtare ſ. qð vi aut clam. l. denique. §. fin. Sol. Fateor, ꝙ
illud interdictum datur ad impenſas tantum, ſed iſtud edictum
datur ad omne intereſſe. Intereſt enim mea nõ litigaſſe cum di-
uerſis perſonis, ꝛ nõ agitaſſe duo iudicia, cum ab initio ſufficie-
bat vnum iudicium. l. ne in plures. ſ. de exerci. actio.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Item ſi locum. Et dicit Bal. in l. j. C. cõmu. diui. quod
prouiſio huius tit. nõ impedit dominij tranſlationem, ſed facit
teneri venditorem ad intereſſe.

1 ☞ Uendens, ꝛ tradens rem, quam quis poſſidebat ſine titulo,
ad quam habebam publicianam, tenetur hoc edicto.

2 Promiſi tibi in fundo meo non facere opus, iſta obligatio non
tranſit ad emptorem.

§. Opus quoque nouum. Si aliena-
tio, obliga-
tio, vel actio extinguitur, alienator hoc edicto tenetur. h. d. Et
differt a precedenti. quia ſ. actio datur in minus, hic in nihil, te
1 nemẽti hũc §. Facit † ad q. [a] ego habebã contra te publicianã ꝑ
a quadã re, quã poſſidebas abſꝙ titulo, tu eam vendidiſti cuidã
ꝛ tradidiſti, ꝛ ſic cõtra eum, qui habet titulum ꝛ poſſeſſionẽ, ego
nõ poſſum vincere. l. ſiue aũt. §. ſi duobus. ſ. de public. Certe te-
b neris [b] ex hoc edicto. vt hic. Simile ſi tenebaris petitiõe here.
quia poſſidebas ꝓ herede, vel pro poſſeſſore, vt l. regulariter,
de peti. heredi. ꝛ alteri alienaſti cauſa mutãdi iudiciũ, ꝛ ſic ab-
ſtuliſti mihi illam actionẽ, teneris actiõe in factũ ex hoc edicto.
¶ Op. de l. ſi. ſ. de ope. no. nũ. Solutio, fateor q2 in emptorẽ dat̃
interdictũ de ope. no. nun. ad patientiã, vt ibi, non ad impenſaz,
ꝛ ſic non eſt conſultuz plene actori. Alij ſoluerunt aliter, qð dic
2 plene, vt dixi i d. l. ſi. ¶ † Ultimo gl. inducit iſtud in argumẽtũ
c ad queſtionem, [c] ſi promiſi tibi ſub pena non facere opus in fun-
do meo, quomodo iſta obligatio non tranſeat ad emptorem: Et
iſtud videtur probari per l vltimam, ſ. de cõtrahẽ. emp. ꝛ Dy.
tenet in l. vlti. de ope. no. nũ. Tetigi etiam in l. ſi ſub vna. §. ſi. de
ver. ob. vbi gl. tãgit. Ratio, quia eſt obligatio perſonalis. Sed
ſi conſtituiſſet ius reale, vt promitto non edificare in fundo, ne
obſcurentur lumina domus tue, vel ne impediatur aſpectus,
tũc ſeruitus realis afficeret fundum, penes quemcunque iret.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Facit ad q. Facit qð in ſimili notat Bar. l l. j. l ſi. ſ. e.

b POMA. ¶ Certe teneris. Iſtud multum no. Iaſon. §. ſed iſte.
Inſtitu. de actio.

c ALEX. ¶ Ad queſtionẽ Bal. l l. ea lege. C. de cõdi. ob cau. ꝛ Cy.
ꝛ Bal. in l. iij. C. de ſer. Bart. in l. ſi minũ §. adijcitur. ſ. de dam-
no infecto. ibi Bartol ꝛ facit quod not. Bald. in l. ſi patruus. in
prima queſtio. C. communia vtriuſ. iudi. vbi allegat hoc no. Ui
de quod dixi poſt Bar. in l. Julianus verum. ſ. de cõdictione in
debi. ſecundum Iacob. Butr. Adde que ibi poſui in d. §. adijci-
tur. ſecundum Jo. And.

1 ☞ Iudex qui male iudicauit appellatione pendẽte ab eius ſen
tentia poterit in ſyndicatu cõueniri ad intereſſe expenſarum.

§. Ex quibus. Hec actio datur ad intereſſe expen
ſarum, vel alteri⁹ incommoditatis.
1 h. d. Hũc § allegaui in vna q. † quam hic diſputaui de iudice, qui
per imperitiam male iudicauit, ꝛ ab eius ſententia eſt appella
tũ ꝛ pendente app. iudex ſyndicatur, vtruz poſſit cõueniri actio
a ne in factũ, ex quaſi maleficio: Uidetur quod non [a], quia ſenten-
tia, a qua eſt appellatum, nõ ledit partem, vt no. in l. vlti. de var.
ꝛ extra. cog. Terminaui quod poteſt conueniri ad intereſſe ex-
penſarum, ar. huius §. ꝛ l. ſi fine. §. cum autez. ꝛ §. Marcellus. ſ.
rem rat. hab. quod plene dic vt in ix. q. quod inci. iudex per impe
ritiam iudicauit contra ius, ꝛc.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Uidetur quod non. Tñ iudex in ſyndicatu tenet̃ par
ti ad expenſas, licet a ſententia eius ſit appellatum, adde Bar.
in l. ſi minoris. de admi. tu. ꝛ quod no. Imo. in c. ſepe. de appel. ꝛ
dixi in l. j. ſ. de appel.

1 ☞ Exceptio de qua in hoc §. impedit litis ingreſſum.

2 Defendere vbicunꝙ quis dicit ſe paratum ac ſi poſſideret, de
bet promittere rei reſtitutionem, ſub pena, non intereſſe.

3 Penam in pretorijs ſtipulationibus licet quis non cogatur in
ſerere, tamẽ quando quis vult actionem propoſitam excludere,
ꝛ defendere ſe ſub alia, cogitur cauere ſub certa pena.

4 Sponte ſe offerenti parcitur.

§. Quid ergo. Si alienãs paratus eſt defendere,
ac ſi poſſideret, hac actiõe non tenet̃.
1 h. d. ¶ † Not. ꝙ iſta exceptio impedit lit. conte: ſuper hac actio
* ne, ex eo ꝙ ðt denegandã actionẽ. * ¶ Op. iſte, qui alienauit, te
netur rei vendicatione tãquã dolo deſinẽs poſſidere, ꝛ ideo nũ
quam intereſt actoris agere ex hoc edicto. Reſpond. dicit gloſſ.
imo ei⁹ intereſt, vt vidiſtis notatũ ſ. eo. l. j. Et ſi dicas, ergo offe
rendo ſe pati iudicium, ac ſi poſſideret, nõ facit ceſſare intereſſe

actoris,cuius ꝯtrariũ hic dicitur. Reſpon.imo,nam offerẽdo ſe,
non habeo neceſſe ꝓbare hoc,ꝙ dolo deſierit poſſidere. Itẽ nõ
habeo neceſſe agere cum alio in alia ꝓuincia. Itez intelligo iſtũ
tex.qñ ſe offert paratũ pati iudiciũ,ac ſi poſſideret omnino,vi
delicet,qꝛ rẽ ipſam reſtituet,⁊ ſic cauebit de reſtituẽda re in ca
ſu victorie ſub certa pena. Si enim ſic non ꝑmitteret,intereſſe
actoris nõ ceſſaret,⁊ iõ hoc edictũ locũ hñet. Ita dt gl. quã gl.
a no.⁊ vide. Ex qua gloſſ.no.diligẽter[a] duo. Primũ,† vbicunqꝫ
2 lex dt,de hac exceptione paratus ſum defendere,ac ſi poſſide-
rẽ,intelligitur,ꝙ promittat reſtitutionẽ rei ſub magna pena,
nõ intereſſe,vt hic.⁊ ſic dꝫ intelligi l.ſꝫ ⁊ ſi lege.§.itẽ ſi res.j.de
pet.here.cum ſit mẽtio de hac exceptione.l.de illo.j.de noxa.et
b dixi in l.ſi actor.ſ.de procu. ¶ Secundo no.[b] † qd lꝫ regulr in
3 pretorijs ſtipulationibus nõ cogatur quis inſerere penã.j.de
ꝑto.ſtipu.l.fi.⁊ ſ.qui ſatiſ.cog.l.ij.⁊ ibi not.tñ illud eſt verum,
qd promittit iudi.ſol.vel de defendẽdo in actione ꝓpoſita. Se
c cus in eo[c],qui vult actionẽ ꝓpoſitam excludere,⁊ defendere ſe
ſub alia,tũc enim cogitur cauere ſub certa pena,vt hic,ſm iſtã
gl.qd autẽ iſta gl.ſit vera,probatur ex neceſſitate,qꝛ alias per
hanc obligationem nõ ceſſaret intereſſe actoris.qd tene menti.
4 ¶ † Vltimo no.ꝙ parcitur offerenti ſe ſponte.

ADDITIONES.

* CLAV. ¶ Actionem. Sequit Pau.Caſt.in l.j.C.vbi in rẽ acti.
a ALEX. ¶ No.diligẽter. Ad intellectũ l.ſꝫ ⁊ ſi lege.§.ꝙ tñ.ſ pe.
here.l.de illo.de noxa.⁊ de hac gl.vide Ange.⁊ Imo.in l.ſi inſu
lam in octaua fallen.regule affir.de verb.oblig.
b POMA. ¶ Secũdo no. Vide Alex.in d.§.ſi duobus.l.ſi.autez.
in apoſt.ad Bar.
c ALEX. ¶ Secus in eo. Limitatio ad no.in l.fi.de preto.ſtipu.⁊
in l.ij.in fi.ſ.qui ſatiſ.cog.

LEX IIII.

1 ☞ Edictum de alienatione iud.habet locum etiã in re mobili.
2 Poſſeſſor bone fidei ab initio,ſi poſtea contrectat,non cõmit-
tit furtum.
3 Iudex,qui per imperitiam iudicauit, tempore ſyndicatus nõ
poteſt partem repellere eo,qꝛ non appellauit.

ITem ſi res. Licet alienatione non extin-
guat actio,ſed preſcriptione,
propter alienationem alienator hac actione tenetur.
h.d. ¶ Opp.res furtiua nõ poteſt vſucapi,vt Inſti
tu.de vſuca.§.furtiue.ſed alienãdo ⁊ tradẽdo alteri, tunc res
efficitur furtiua,ergo,⁊c. Item hoc fit dolo,qd requirit iſtud
edictum.j.l.proxi.ergo non poteſt pſcribi,⁊ ſic non alienari,et
1 ſic transferri dominium. Huius † timore dicũt quidã,ꝙ iſte ti.
a ſeu hoc edictum nõ habet locũ in rebus mobilibus[a].hoc eſt fal
ſum,vt ſ.eo.l.j.⁊ l.iij.in prin.in eo qd dicit de alienatione facta
in hominẽ alteri9 ꝓuincie. Nã ſi ibi intelligeres de re inmobi-
li,nõ procederet:nam homo alterius prouincie poſſet ibi con-
ueniri,vbi res eſt.l.fi.C.vbi in rem acti.⁊ ſic opꝫ ꝙ itelligatur
de re mobili. Qualiter ergo põt res mobilis vſucapi,cum effi
ciatur furtiua per contrectationem? Gl.hic mirabiliter reſpõ
det,⁊ ponit omnes modos,quibus hoc poteſt euenire,quã vi-
2 de ⁊ nota ſpecialiter vltimũ modũ. ¶ † No.ꝙ quando poſſeſ-
b ſor ab initio fuit bone fidei,poſtea cõtrectãdo nõ cõmittit[b] fur
tũ,lꝫ ceperit habere ſentẽtiam rei aliene,⁊ poſſeſſionem mala fi
de. Opp.hec actio durat anno.j.eo.vel poſt annum,ſed vſuca-
pio nõ perficitur anno,ſed requirit triennium:ergo re vſuca-
pta,ceſſat iſta actio. Sol. Tene illam,ꝙ hic ille, qui alienauit,
vſuceperat,ita ꝙ modicum tempus reſtabat,⁊ illo modico tẽ-
pore vſucapionẽ compleuit emptor,vnde apud emptorẽ vſuca
pio eſt cõpleta intra annum. Vel dic,ꝙ hic incepit annus a die
alienationis perfecte,qꝛ vſucapio perfecta eſt, ante enim no-
c ſtra non intererat. ¶ Venio ad ſequentem[c] gl.⁊ opp.negligẽ-
tia adhibita aduerſus vnum tollit actionem aduerſus aliũ.j.vi
bonor.rap.l.iij.C.de his qui a nõ domino ma.l.fi.ſed hic fuit ne
gligens in agendo contra poſſeſſorem,a quo poterat vendica-
re ante vſucapionem,ergo non poterat agere contra alienãtez
poſt vſucapionẽ. Sol.in l.fin.C.de his,qui a non do.ma.negli-
gẽtia adhibita contra vnum facit valere manumiſſionem,⁊ ſic
tollit id,quod erat cauſa concedende actionis contra alium vt
ibi,hic autem negligentia contra vnum tollit dominiũ,hoc au-
tem non erat cauſa concedende actionis ex hoc edicto contra
alienatum,ſed quia cõſtituerat duriorem aduerſariũ. Ex hoc
videtur,ꝙ ſi alienatio non erat cauſa introducẽde iſtius actio
nis,quia alienando nõ cõſtituerat duriorem aduerſarium, et
tũc vſucapione ſecuta iſta actio nõ cõpetit,cuꝫ vſucapio hoc ca
ſu nõ contingit ſui culpa,⁊ negligentia,ergo,⁊c. Vide iſtam gl.
⁊ no.ꝙ ſi aliquãdo vſucapiatur per negligentiam contra poſ-
3 ſeſſorem tollit actionem contra alienantẽ. Iſta † ego induxi ad
d q.[d] quam diſputaui,de qua feci mẽtionẽ ſ.l.proxi.§.ex quib9
de iudice,qui male iudicauit per imperititiam,eſt autem que
ſtionũ mearũ ix.incip.iudex per imperitiam.⁊ pars cũ poſſ[it]
appellare,nõ appellauit,ſed vult agere tẽpore ſyndicatus co[n]
tra iudicem:dicit iudex,tu fuiſti negligens in appellatione,p[o]
teſt ne iudex hoc dicere? Dico ꝙ non. Pro hoc videtur glo.
quod quiſqꝫ iur.l.j.in gl.mag. Nam per talem negligentiam
tollitur id quod erat cauſa concedende actionis cõtra iudice[m]
ſcilicet quaſi maleficium. Reſtat reſpondere ad l.iij.vi bo.ra[p.]
Sol.ibi actio competens contra diuerſos erat vna,⁊ eadẽ,
diuerſa.⁊ circa hoc,an negligẽtia cõtra vnũ tollat actionem
tra alium,ibi pleniſſime dixi.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Rebus mobilibus. Et de iſta gl.no.hic,quomodo p[o]
teſt eſſe ꝙ quis ſciẽter rẽ immobilẽ alienã vendit ſine vitio fu[r]
ti,vide no.Bal.in l.alienam.C.de fur.
b ALEX. ¶ Non committit. Not.ꝙ poſſidẽs a principio bona fi
de,lꝫ poſtea in mala conſtituatur,rem alienãdo furtum non fa
cit,⁊ ſic vſucapi põt,qd de iure canonico nõ procedit,ſm gloſſ.
in l.j.C.de vſuca.transfor.hic in gl.alle.pro j.par.⁊ not.in auth.
malefidei.C.de lõg.tẽp.preſcri. Pro cui9 intellectu vide Bal.
in l. Põponi9.§.j.de acqui.poſ.⁊ id,qd ſ.dictũ eſt ponit Bald.
in d.authen,malefidei.
c ALEX. ¶ Ad ſequentem. Vide de hoc latius per Bart.in l.ſer
uus.vi bon.rap.
d ALEX. ¶ Ad queſtio. Et adde qd not.Bar.⁊ poſt eum Do[c].
in l.j.de app.ꝑ Bar.lati9 in l.ſi minoris.j.de admi.tu.⁊ qd no.
Inn.in c.ſepe.de ap.⁊ Bal.in d.l.j.§.j.ꝙ quiſqꝫ iur.cũ concor[d].

§. Item fieri. Si alienatur cauſa mutandi iudi
ciũ,⁊ ceſſat dolus,non hꝫ locũ h[ec]
actio,idem ſi dolus adeſt,non tamen alienatur cauſa mutã[di iu]
diciũ.h.d. ¶ Op.ꝙ aliquando poſſeſſor incidat in hoc edict[um].
Sol.vt l.proxi. ¶ Quero ad[b] vt actio ex hoc edicto ꝯpe[tat]
que ſunt neceſſaria? Reſpon.ꝙ duo ſunt probanda,ſꝫ qd a[lie]
a natio ſit facta dolo[a],⁊ quod cauſa mutandi iudicium,vñ ex h[oc]
conſtituat durior aduerſarius,vt vidiſtis ſ.l.proxi. ¶ Q[ua]
liter iſta probantur. Reſpon.quod ſi alienatio ſit facta,probat[ur]
eo ipſo qd verba fuerunt circa alienationẽ cõcepta,vt l.ex hoc
edicto §.alienare.j.eod. Et quod hoc fuerit factum cauſa mu-
tandi iudicium,probatur ſi aduerſarius ſciebat me mouere li-
tem,qꝛ forte dixerat, vt no.in l. Fulcinius.§.j.ex quib.cau.i[n]
poſ.ea.⁊ l.quero,circa fi.j.de edil.edic.⁊ quod not.ſ.ti.j.l.ant[e]
pe.⁊ Dyn.in ca.pro poſſeſſore.circa prin.extra de re.iur.li.
b Hoc aũt intellige vt i l.ex hoc edicto.§.j.j.e. Et ꝙ hoc fece[rit]
dolo,ꝓbat eo ipſo qd rẽ alienauit ſub aliquo pacto de re[...]
nãda,vel accepit predium,vel aliam rem pro eadẽ,vt hic[...]
ꝗ dt,ꝙ hoc dicũt quidã,⁊ colligitur ex iſto tex. Qd aũt n[on]
conſtituerit duriorẽ aduerſarium.probatur ex multis.ſ.[...]
in fi.vſqꝫ ad iſtum §.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Si dolo. Qualiter probetur qd dolo,⁊c.⁊ cã mu[tan]
di iudiciũ alienauerit,vide qd dictũ eſt ſ.eo.l.j.in fi.
b AND.BARB. ¶ Et qd hoc fecerit. Et pro iſto dicto Bart.[...]
eum in l.qui petitorio.de rei vendic.⁊ Bald.in l. quoties.[...]
Odof.C.de rei vend.Bal.in l.ante pe.j.ex quib.cau.mai.[...]
in l.fin.aũt.§.j.j.de rei vẽdi.ex ꝗ remiſit ad Bal.in d.l. quo[ties].

LEX V.

NOn ſolum. Contra tranſferentem po[ſſeſ]
ſionẽ hec actio vtilis loc[um ha]
bet.h.d. ¶ Opp.ſ.l.pxi. Sol.cõiter videtur d[...]
non habet locũ directa,vt in contrario,ſꝫ vtili[s]
vt hic. Tu dicas,quandoqꝫ vere res alienatur,quia domi[nium]
transfertur in alium,⁊ tunc ſine dubio habet locuꝫ iſtud e[dictum]
l.iij.per totum.ſ.eo. Quãdoqꝫ dominium non transfert[ur ab]
initio,ſꝫ tranſlatio eſt cauſa acquiſitionis,quia preſtat ca[uſam]
vſucapiendi,⁊ tunc idem,vt ſ.eo.l.iij.in prin. Quandoqꝫ do[mi]
nium non transfertur,nec poſtea acquiritur,⁊ tunc aut ſe[ries]
contractus in ſe de ſui natura continet tranſlationem domi[nii]
vt puta ſi vendidi,⁊ tradidi tibi rem alienam,tanquam mea[m,]
habet locum iſtud edictum,vt d.l.ex hoc.§.alienare.j.e. Iſtud
enim debemus inſpicere,quod contractus ſeries cõtinet, no[n]
quantum iuris effectus.l.pe.in fin.ſ.de iur.om.iudi. Quando
que contractus ſeries nõ cõtinet tranſlationem dominii,ſꝫ po[ſ]
ſeſſionis tantuꝫ,tũc tenetur vtili,nõ directa vt hic,ſi tñ alia [con]
currunt,quedam ad hoc edictum requiruntur.

§. Si quis autem. Hic ponitur exemplũ [de eo quod]
eſt dictũ ſ.l.pxi.§.j.⁊ [...]
intendit. Qui alienauit ex iuſta cauſa nõ tenetur ex hac act[ione]
h.d. Glo.colligit hic arg.ꝙ hoc edictum habeat locum co[ntra]
actorem alienantem,vt videbitis in l.pen.⁊ fi.j.eo.⁊c.

§.Hec actio. Hic Iuriſconſultus incipit exponere vltimam partem edicti.

LEX IX.

Ex hoc edicto. Non ſufficit rē exhibere cauſa matata.h.d.

§.Ait pretor. Alienatio intelligitur facta cauſa mutādi iudicij de futuro.h.d. ¶ Op po.ꝙ debeat intelligi iudicij,ſcilicet,preſentis.l.ſi ita legatū.ſ. de au.⁊ arg.leg.Gl.ſoluit licet nō clare.Tu dic,ꝙ iſtud ideo,qꝛ ſi intelligeretur de iudicio de pſenti hoc edictū eſſet ſuperfluū, qꝛ cōtra alienationem factam pendente iudicio eſt ꝓuiſum , per titu.de litig.⁊ ideo ne iſtud edictum ſuperfluat,exponitur,iudicij,ſcilicet,futuri,antequam res ſit alienata.Et ideo dicit gl. eo caſu quo etiam in iudicio cepto res non eſt litigioſa,facta alienatione,haberet locum hoc edictum.

a §.Alienare. a ¶ No.iſtum §.quem in ſ.parte declaraui in l.non ſolum.ſ.eo. ¶ Item no.in ſ.parte,quod heredem inſtituendo non dicitur quis alienare dolo,vel cauſa mutandi iudicij.Confertur enim poſt mortem.⁊ ſic fit ex neceſſitate,quod no.⁊ tene menti.

ADDITIO.

a AND.BARB. ¶ Alienare.Et alle.iſte tex.no.quod in vltima voluntate non pſumitur fraus.Vide gl.ſingu.in l.qui teſtamentum.ſ.de proba.⁊ Bar.in l.is qui.ſ.de vulg.⁊ pupil.

LEX XII.

1 Cedens in potētiorem,⁊ implorans etiam patrocinium potentioris,actionem perdit.

2 Cedens in potentiorem iudicij mutandi cauſa,cogitur agere,⁊ non poteſt procuratorem conſtituere.

Cum miles. Singularis ⁊ fortis eſt iſta lex,⁊ breuiter hoc intendit, Actor,in quē facta eſt alienatio cauſa mutandi iudicij,exceptione repellitur,⁊ primus cedens agere cōpellitur.h.d. ¶ Oppon.quod per iſtam ceſſionem in potentiorē ꝗe amittit ius ſuū , a vt l.ij.C.ne li.po.Solu.ꝺt glo.hoc fauore militis.Tu dic,quod ibi loqꝛ,qñ ceſſio facta eſt in potētiorē rōne officij,vt puta ſi quis cedat alicui ex priorib⁹ actionem,hic autem miles,licet erat potentior,non tamen ratione officij,ideo ius non perditur. ¶ Et no.† quod quādo quis eſt potentior rōne officij,perditur actio,non ſolum ſi ſibi cedatur, ſed etiam ſi in patrocinium aduocatur.Vnde puto, quod ꝺ iure ſi actor iret ad priores,⁊ faceret quod ipſi intercederent ꝓ eo ad capitaneū vel poteſtatē,ius ſuum perderet.l.ſ.C.ne lic. po ꝓnot.qa ſepiſſime occurrit. ¶ Oppo.ſcꝺo ⁊ breuiter ꝙ nō primus poſſit agere,quia iam ceſſerat ius ſuum alteri . Rūdet gl.quod miles ſibi reconcedit.Vel dicas,quod intelligit actio reconceſſa ipſo iure authoritate huius l. Tu dicas quod non eſt neceſſe,quod hoc dicatur:qꝛ actiones ipſo iure non tranſierunt in militem directe.l.quis ergo.in fin.de pecu. Cum ergo apud cedentē remaneant,illas poterit exercere de iure cōmuni. ¶ Vltimo no.ex iſto tex.quod iſte cedens cogitur agere,vt patet ex tex.duꝫ dicit,experiri oportere,quod importat neceſ

2 ſitatē.⁊ ſic videt , † quod alteri cedere non poſſet,forte nec procuratorem conſtituere.⁊ hec eſt vna pena actoris,qui alienauit cauſa mutādi iudiciū in potentiorē:nō rōne officij.Aliā penaꝫ videbitis ſ.l.proxi.Alij legūt l.iſtā in alienatione facta ex parte rei,ſed non bene cogruit huic textus,ſed precedens lect.not. eſt,⁊ magis litere congruit.ideo tene eam.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Amittit ius ſuū.Quid i dubio,⁊c.vide Cyn.Bald.⁊ Sal.in l.qui ſtipendia.C.de procu.quod no.

LEX XIII.

a Si quis iudicij. a Qui partem rei ſue alienat cauſa euitādi iudicium diuiſorium,ipm iudiciū nō poterit intentare pro fructibus,vel pro re,nec ille,in quem facta ſit alienatio.h.d.Diuido l.iſtam in tres partes. Primo loqꝛ, quando alienans vult agere communi diuidundo pro fructib⁹ vel expenſis.Secundo,quādo vult agere pro re ipſa . Tertio, quādo vult agere ille,in queꝫ facta eſt alienatio.Secūda ibi,ſꝫ ⁊ ipſe.Tertia ibi,is vero,q emit. ¶ Et no.iſtā l.⁊ ſuperiorē, quia neſcio alibi. ¶ Op.⁊ videt,quod l. vltima fuit ſuperflua, cum facta alienatione nō poſſit agi communi diuidundo. Sol. vt in gl.quod poteſt agi pro fructibus ⁊ expenſis. ¶ Secūdo oppo.quod ver.ſed ⁊ ipſe,ſit ſuperfluus.Sol.quidam dicūt,ꝙ repetit vt addat,⁊ h.d.gl.parua.Veritas eſt quod alio caſu loquitur,videlicet,quādo volebat agere communi diuidun. pro re ipſa,quia forte dominium recuperauerat, quod ei interdicitur in penam,vt hic.Et ita ſentit gloſſ.precedēs in fi.quod not. ¶ Sed contra hoc oppon.ſ.l.proxi.vbi licet non poſſet agere ceſſionarius,agit cedens.Solutio:ſi ibi per neminem poſſet agi,reus lucraretur,⁊ actor nunquam ſuū conſequeret:hic vero habet ſuum:qꝛ in poſſeſſione partis ſue pro indiuiſo,ſed in penā hoc ſibi negatur,ne poſſit petere diuiſionem:nec ipſe,q alienauit,nec ille,in quem facta eſt alienatio,vt ſ.proxi.reſpō.⁊ idē dicemus ar.huius l.in omnibus actionibus,que cōpetunt poſſeſſoribus.vt ſi facta eſt alienatio cauſa mutandi iudicium in cōfeſſoria,⁊ eſt in poſſeſſione ille,cui facta eſt alienatio,licet poſſet alias agere,vt l.ſi forte.§.ſciendū.ſi ſer.ven.⁊ l.vti frui. in fin.ſi

b vſuſfructus petaꝛ.tamen hoc caſu b agere non poterit. Secus ſi nō eſſet in poſſeſſione,vt ſ.l.proxi. ¶ Vltimo vides hic,ꝙ ex parte actoris eſt pena,ꝙ repellitur exceptione.Sed an habeat locum actio in factum ex hoc edicto ad intereſſe? Gloſ.dicit qꝺ ſic,per l.non ſolum.§.ſ.ſ.eod.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Si quis iudicij.Singularis tex.quem intelligas,in quantum loquitur,ꝙ facta erat alienatio in potentiorem , non intelligas ratione officij,vt no.Bar.ſ.eo.l.pen.

b POMA. ¶ Tamē hoc caſu.Illud not. Iaco.§.eque.Inſtitu.de act.⁊ ſequitur Alex.in l.ſi prius.de ope.no.nun.ſ.

De receptis arbitris,& qui arbitrium recipiunt,vt ſententiam dicant.

Rubrica viii.

¶ Dictum eſt ſ.de edēdo,⁊ quia poſt editionem peruenitur ad pacta, ⁊ ad tranſactionem, ⁊ ad aduocatos,⁊ ad ſimilia,⁊ in his petitur reſtitutio:de his omnibus dictū eſt Poſt pdicta dicēdū erat de iudicijs,ſed qꝛ partes quādoqꝫ cōcordāt i arbitros, ⁊ cōponunt antequā vadāt ad iudiciū, ideo antequā dicat de iudi.ꝺt de arbi.Querit gl.qd ſit dictū de receptis?dic vt in glo.

LEX I.

a Compromiſſum. a Querit gl.in quibus conueniant,⁊ in quibus diſcōueniāt iudiciū,⁊ cōpromiſſum?Dic vt in gl.⁊ in c.cū dilectus.extra eo. Et i eo,qꝺ ꝺt,ꝙ a ſnia arbitri nō appellaꝛ,dic vt dixi in l. arbitro. ſ.qui ſat.cog.⁊ dicā ſ. proxi.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Compromiſſum. Et aduerte,ꝙ quando in priuato cōfertur arbitriū iudicandi,intelligaꝛ arbitriū boni viri,ſeruato ordine iuris,vt no.Bar.i extrauag.ad reprimendū,i ver. videbitur,per iſtū text.cū hic no. Sed ſi cōferꝛ arbitriū i eū,qui alꝭ habeat poteſtatē procedendi,puta poteſtati,vel alteri officiali, tunc intelligitur de libero arbitrio,ordine iuris non ſeruato: ⁊ poterit facere,ea que no.Bar.in l.filiuſfamilias.de do.quod no.ad limita.huius l.ſecundum Io.de Imo.in d.l.filiuſfa.⁊ limita ſing.hanc l.⁊ pdicta,vt dixi poſt Lud.in rub.de arbit.⁊ adde ꝙ ſentētia arbitri,nō eſt ꝓprie ſentētia,ſecūdū Bal.in l.ſ.C. ne lice.ter.ꝓuo. ¶ Adde q̄ poſui in d.l.filiuſfami.poſt Alexan.

LEX II.

1 Statutum,ꝙ ſuper executione inſtrumentorum cōfeſſionatorum non poſſit peti compromiſſum,non habet locum,quādo petitur executio ſententie arbitri,ſecus ſi arbitratoris.

2 Arbitri ex ſententia quando oriatur actio ⁊ exceptio.

A ſententia arbitri quando ex ea oritur actio poteſt appellari.

Ex compromiſſo. ¶ Opp.de l.litigatores.§ interdū.ſ. eo.Sol.dicit gl.quod nō oritur exceptio rei iudic.ſed pacti ſic,vt ibi.Tene menti,⁊ intellige,vt not.in l.idē

1 Pomponius.§.ſ.ſ.eo.iſtuā inducebā in ciuitate iſta ad q.† hic eſt ſtatutum,ꝙ ſuper executione inſtrumentorum confeſſionatorū nō poſſit peti cōpromiſſum,ſuper alijs ſic,petebatur executio laudi,vtrū poſſit peti cōpromiſſum?Breuiter,ſi quidem petatur executio inſtrumēti cōpromiſſi ſub pena in eo inſerta, tunc non eſt dubium,ꝙ eſt inſtrumētū confeſſionatū.Sic enim partes inuicē ſunt confeſſe,⁊ inuicem promiſerunt.Si vero petitur executio ſententie late per arbitrum,tunc illud nō eſt inſtrumentum confeſſionatum. Hoc apparet ex ſolutione hui⁹ l. ⁊ ex ſolutione dicti cōtrarij.Et hoc videtur procedere in ſentētia lata ab arbitro,ſed in ſententia lata ab arbitratore ſecus:vi-

a detur a quia ſemper agitur ex cōpromiſſo.Videtur enim facta quedam trāſactio pro eo ꝙ talis arbitrator dixerit,vt plene dixi in l.ſocietatem.§.arbitrorum.ſ.pro ſo.Vnde ſentētia lata in

2 ducitur ad declarationē primi inſtrumēti. ¶ † Itē opp.de l.ne in arbitris.C.e.⁊ l.cū antea.Dicit glo.tu debes aduertere, aut

b in compromiſſo fuit appoſita pena,b ⁊ loquitur hic, qꝛ nō oriꝛ exceptio,nec etiam actio ex ſententia.l.ſ.C.eodem. Aut non fuit